

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง " การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี" มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีของสตรีไทยในกทม.
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี ทั้งทางด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม

ลักษณะของการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชากรเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร จำนวน 416 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การนำเสนอเป็นตาราง แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONEWAY ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง (TWOWAY ANOVA) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งหมด 416 คน ใน 13 เขตกทม. ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ชมสตรีส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี โดยมีการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรีและสูงกว่ามากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มผู้ชมสตรีจะประกอบอาชีพต่าง ๆ กันไป ได้แก่ พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ, พนักงานบริษัทเอกชน, นักเรียน นิสิต นักศึกษา, กิจการส่วนตัว/ค้าขาย และแม่บ้าน โดยสัดส่วนของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 5 อาชีพมีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจและข้าราชการมากที่สุด ทั้งนี้สตรีส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท นอกจากนี้กลุ่มผู้ชมสตรีมากกว่าครึ่งมีสถานภาพโสด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

กลุ่มผู้ชมสตรีส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีเป็นระยะเวลา 15-30 นาที โดยผู้ชมเกือบครึ่งหนึ่งจะเปิดรับชมรายการสตรีในช่วงเช้า (7.00-9.00 น.) มากที่สุด รองลงมา คือ ช่วงเย็น (16.00-18.30 น.) สถานีโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการสตรีมากที่สุด คือ ช่อง 7 รองลงมา คือ ช่อง 3 ช่อง 5 และช่อง 9 ตามลำดับ เหตุผลที่สตรีดูรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีก็เพื่อรับรู้ประโยชน์ในเรื่องราวต่าง ๆ รองลงมา คือ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเนื้อหาที่ชอบดูมากที่สุดคือ รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแฟชั่น ความงาม รองลงมา คือ เกี่ยวกับการบ้าน การเรือน ทำอาหาร ทั้งนี้ กลุ่มผู้ชมสตรีสนใจดูรายการขณะทำกิจกรรมอื่นไปด้วย และเกือบครึ่งหนึ่งที่เคยติดตามและดูรายการสตรีบ้างเป็นบางครั้ง ส่วนรายการที่กลุ่มผู้ชมสตรีเปิดรับสูงสุด 3 อันดับแรก คือ รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง รักลูกให้ถูกทาง และผู้หญิงอยากรู้ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

ผลการวิจัยการรับรู้ประโยชน์ที่ได้จากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีด้านต่าง ๆ ในภาพรวมพบว่า กลุ่มผู้ชมสตรีส่วนใหญ่มีการรับรู้ประโยชน์ที่ได้จากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สตรีจะรับรู้ประโยชน์ด้านชีวิตและครอบครัวมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม

เมื่อนำมาพิจารณารายด้าน จะเห็นว่า การรับรู้ประโยชน์ด้านชีวิตและครอบครัว กลุ่มผู้ชมสตรีได้รับความรู้ต่าง ๆ เรียงตามลำดับได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ ความรู้เกี่ยวกับการบ้านการเรือน

อันดับ 2 คือ ความรู้ในการครองเรือน วิธีปฏิบัติตนในฐานะภรรยา มารดา และ บุตรีเพื่อให้เกิดความสุขและความอบอุ่นในครอบครัว

อันดับ 3 คือ ความรู้เรื่องการเลี้ยงดูอบรมบุตรหลาน

และอันดับสุดท้าย คือ ความรู้ในการเลือกคู่ครอง การแต่งงาน เพศศึกษา ฯลฯ

ส่วนการรับรู้ประโยชน์ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี กลุ่มผู้ชมสตรีได้รับความรู้ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

อันดับ 1 คือ ความรู้เฉพาะตัวสตรีเกี่ยวกับการดูแลป้องกันรักษาร่างกายและจิตใจ เช่น เรื่องสุขภาพอนามัย โภชนาการ การใช้ยา การออกกำลังกาย เสริมสวย-ความงาม

อันดับ 2 คือ การศึกษาแสวงหาความรู้ให้เห็นประโยชน์ของการเรียนรู้และการศึกษาเพิ่มเติม

อันดับ 3 คือ ความรู้ในการดำเนินชีวิตที่ดี มีเมตตาธรรม ประพฤติดี และเอื้อ เพื่อเพื่อน

อันดับ 4 คือ ความรู้ในการทำงาน การประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ

และอันดับสุดท้าย คือ รู้วิธีการตัดสินใจแก้ปัญหาและลดความขัดแย้งในตัวเอง

สำหรับการรับรู้ประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม สามารถเรียงลำดับการรับรู้ ประโยชน์ของกลุ่มผู้ชมสตรีได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมและบทบาทของสตรี

อันดับ 2 คือ ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและศาสนา เช่น การมีส่วนร่วม รักษาทำนุบำรุงและจรรโลงศิลปวัฒนธรรมศาสนาของชาติ

อันดับ 3 คือ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ

และอันดับสุดท้าย คือ ความรู้เกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองใน สตรี

ผลการวิจัยการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี ด้านต่าง ๆ ในภาพรวม พบว่า กลุ่มผู้ชมสตรีส่วนใหญ่มีการนำเอาประโยชน์ที่ได้รับจากการ เปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สตรีจะมีการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของ

ตนเองในด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรีมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านชีวิตและครอบครัว และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ตามลำดับ

เมื่อนำมาพิจารณารายด้าน จะเห็นว่า การนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรีนั้น กลุ่มผู้ชมสตรีได้มีการนำไปใช้เรียงตามลำดับได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ นำไปใช้ทางด้านร่างกาย การแต่งกาย แฟชั่น ความงาม เสริมสร้างให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดึงดูดเหมาะสม

อันดับ 2 คือ ทำให้ตนเองเป็นผู้สนใจแสวงหาข้อมูลความรู้เรื่องต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

อันดับ 3 คือ ทำให้เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจ กล้าที่จะเผชิญปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ

อันดับ 4 คือ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในงาน/ อาชีพ/ วิชา ที่กำลังศึกษาอยู่ดียิ่งขึ้น

และอันดับสุดท้าย คือ เสริมสร้างความรู้ในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติที่ดีงาม

ส่วนการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองด้านชีวิตและครอบครัว พบว่า กลุ่มผู้ชมสตรีได้มีการนำไปใช้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

อันดับ 1 คือ นำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตครอบครัว ในการครองเรือน

อันดับ 2 คือ ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในฐานะภรรยา มารดา และบุตร

อันดับ 3 คือ ทำให้เป็นผู้ที่เข้าใจชีวิต เข้าใจตนเอง และผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

อันดับ 4 คือ ทำให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น

และอันดับสุดท้าย คือ ทำให้เป็นผู้ที่มีความอดทน เข้มแข็งมากยิ่งขึ้นในการเผชิญปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ

สำหรับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองด้านการมีส่วนร่วมในสังคม สามารถเรียงลำดับการนำไปใช้ของกลุ่มผู้ชมสตรีได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ เสริมสร้างให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของความเป็นสตรีดียิ่งขึ้น

อันดับ 2 คือ เสริมสร้างให้มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพและปัญหาของสังคมไทยในด้านต่าง ๆ

อันดับ 3 คือ เสริมสร้างให้มีความรู้ ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณี และศิลปวัฒนธรรมศาสนาและประวัติศาสตร์ของชาติไทยดียิ่งขึ้น

และอันดับสุดท้าย คือ ทำให้เป็นผู้ที่ปกป้องรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความต้องการรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ชมสตรีมีความต้องการให้รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีการนำเสนอรายการที่มีเนื้อหา เรื่องราวเกี่ยวกับความปลอดภัยของสตรี การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยให้เหตุผลว่า สังคมกรุงเทพไม่ค่อยจะปลอดภัย มีอาชญากรรมที่เป็นอันตรายต่อผู้หญิงมากมาย ถ้ามีรายการประเภทนี้จะช่วยชี้ให้เห็นถึงภัยซึ่งสตรีสามารถนำไปใช้ป้องกันตัวเองได้

ส่วนรายการแฟชั่น ความงาม กลุ่มผู้ชมสตรีมีความต้องการรายการประเภทนี้เป็นอันดับ 2 โดยให้เหตุผลว่า จะได้ทันสมัย ทันแฟชั่น และสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์แก่ตัวเองได้ในด้านการเสริมสร้างบุคลิกภาพ ความงาม

ส่วนอันดับ 3 พบว่า สตรีมีความต้องการรายการเกี่ยวกับการสนทนา ถกปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ชีวิตประจำวัน เพราะทำให้ทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในสังคม ทันสมัย ทันเหตุการณ์ อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้สตรีได้รับรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม และยังสามารถนำมาเป็นตัวอย่างประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

อันดับ 4 คือ รายการเกี่ยวกับความรู้ด้านต่าง ๆ (สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ) เหตุผลเพราะช่วยเสริมสร้างความรู้ เพิ่มพูนความรู้รอบตัว เปิดโลกทัศน์ให้กว้างไกล ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง

อันดับ 5 คือ รายการเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว สมาชิกในบ้าน และรายการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร โดยกลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่า รายการเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว สมาชิกในบ้าน จะสามารถช่วยส่งเสริมสถาบันครอบครัว สร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ก่อให้เกิดความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว ส่วนรายการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร ก็จะช่วยให้มีความรู้ในการเลี้ยงดูอบรมลูกในทางที่ถูกต้อง

อันดับ 6 คือ รายการเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนเพื่อการมีมารยาท บุคลิกภาพที่ดีงาม เหตุผลคือ ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ มารยาทที่ดีงาม และช่วยรักษาสิ่งที่ดีงามของสตรีไทยไว้เนื่องจากปัจจุบันไทยเราได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามาก

อันดับ 7 คือ รายการเกี่ยวกับการบ้านการเรือน ทำอาหาร โดยกลุ่มผู้ชมสตรีให้เหตุผลว่าเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวสำหรับสตรีซึ่งควรรู้ไว้จะได้เป็นแม่บ้านแม่เรือน อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อันดับ 8 คือ รายการเกี่ยวกับการส่งเสริมคตินิยม จารีตประเพณี ตลอดจนแทรกคตินิยม ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์ ทั้งนี้ก็เพื่อเสริมสร้างความรู้ ข้อคิด คตินิยม จริยธรรมที่ดั่งงามสำหรับหญิงไทย เพราะปัจจุบันสตรีไทยปฏิบัติตัวไม่ค่อยเหมาะสม ไม่ค่อยรู้ถึงประเพณีวัฒนธรรมที่ดั่งงามของไทย อีกทั้งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกด้วย

อันดับ 9 คือ รายการเกี่ยวกับสุขภาพสตรี เหตุผลคือ สตรีจะได้รู้วิธีป้องกันดูแลรักษาสุขภาพของตนเองได้เพราะปัจจุบันโรคสตรีมีมากและสตรีค่อนข้างอายุที่จะไปหาหมอ

อันดับ 10 คือ รายการเกี่ยวกับการทำงาน อาชีพ โดยมีเหตุผลว่า เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะความรู้ ความเชื่อมั่นในการทำงาน ตลอดจนแนะนำอาชีพ เพราะปัจจุบันสตรีทำงานนอกบ้านมากขึ้น

และอันดับสุดท้ายคือ รายการเกี่ยวกับบทบาทและสิทธิสตรี เหตุผล คือ เสริมสร้างให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทสตรี ให้สตรีมีบทบาทเท่าเทียมบุรุษ

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีในปัจจุบัน

ผลการวิจัยความคิดเห็นของกลุ่มผู้ชมสตรีที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีในปัจจุบัน พบว่า กลุ่มผู้ชมสตรีต้องการให้มีการปรับปรุงรายการในด้านวันและเวลาออกอากาศมากที่สุด โดยอยากให้มีการเปลี่ยนเวลาอยู่ในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน/ทำงานแล้ว หรือช่วงกลางคืนหลังข่าว/ละคร หรือในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และเพิ่มวัน-เวลาออกอากาศให้มากกว่าเดิม

รองลงมา คือ อยากให้มีการปรับปรุงด้านพิธีกรในเรื่องคุณวุฒิ วิทยุฒิของพิธีกรให้เหมาะสมกับเนื้อหาของรายการ รวมถึงมีความรู้จริงในเรื่องที่จะพูด มีความฉลาด นอกจากนี้ควรปรับปรุงเรื่องการพูดให้ชัดเจน ถูกต้องตามอักขระภาษาไทย รวมถึงการพูดจาให้เหมาะสม ไม่ก้าวร้าว ควรให้เกียรติผู้ร่วมรายการ และปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดูน่าเชื่อถือ ระวังกริยามารยาท การนั่ง การแต่งกายให้ถูกกาลเทศะ

ส่วนด้านเนื้อหาสาระ กลุ่มผู้ชมสตรีอยากให้มีการปรับปรุงรายการให้มีเนื้อหาสาระที่หลากหลายมากขึ้น แปลกใหม่ ไม่ซ้ำซากจำเจ ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ อย่านั่นแพ้นความงามมากเกินไป ควรมีสาระความรู้ที่น่าสนใจ ประเทืองปัญญามากกว่าที่เป็นอยู่

และสำหรับด้านเทคนิคการจัดและรูปแบบการดำเนินรายการ กลุ่มผู้ชมสตรี ต้องการให้มีการปรับปรุงในเรื่องฉาก-อุปกรณ์ประกอบฉากให้ทันสมัย เทคนิคการถ่ายทำให้ดึงดูดใจ รวมถึงการถ่ายทำให้มีนอกสถานที่บ้าง รูปแบบการนำเสนอให้เป็นสากล นอกจากนี้ให้เชิญบุคคลที่น่าสนใจมากกว่านี้ออกกรายการ เช่น ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อสังคม เป็นแบบอย่างต่อสังคม ไม่นับแต่ดารารหรือบุคคลไฮโซ และอยากให้คนดูมีส่วนร่วมในรายการบ้าง

ตอนที่ 7 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 ข้อ ปรากฏผลดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : สตรีที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า

1.1 สตรีที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มผู้ชมสตรีที่มีอายุ 31-40 ปี ดูรายการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าสตรีที่มีอายุ 16-20 ปี และ 21-30 ปี นอกจากนี้ยังดูรายการทำอาหารมากกว่าสตรีอายุ 16-20 ปี

1.2 สตรีที่มีอาชีพต่างกันมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มผู้ชมสตรีที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ กิจการส่วนตัว/ค้าขาย และแม่บ้าน ดูรายการเลี้ยงดูบุตรมากกว่ากลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา และสตรีที่เป็นแม่บ้านดูรายการทำอาหารมากกว่านักเรียน นิสิต นักศึกษาและพนักงานบริษัทเอกชน

1.3 สตรีที่มีรายได้ต่างกันมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มผู้ชมสตรีที่มีรายได้ 6,001-10,000 บาท ดูรายการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าสตรีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท ส่วนสตรีรายได้ 6,001-10,000 บาท ดูรายการแฟชั่น ความงามมากกว่าสตรีรายได้ 10,001-15,000 บาท

1.4 สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มผู้ชมสตรีที่มีการศึกษาน้อยกว่ามัธยมปลาย ดูรายการเลี้ยงดูบุตร ทำอาหาร แฟชั่น ความงาม มากกว่าสตรีที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า

1.5 สตรีที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มผู้ชมสตรีที่แต่งงานแล้วดูรายการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร ทำอาหาร แฟชั่น ความงาม มากกว่าสตรีที่เป็นโสด

สมมติฐานที่ 2 : การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม พบว่า มีค่าความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 3 : การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม พบว่ามีค่าความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ส่วนเวลาที่เปิดรับชมรายการกับการนำไปใช้ พบว่ามีค่าความสัมพันธ์ในระดับต่ำเช่นเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทางของการนำไปใช้ ตามปริมาณการเปิดรับและการรับรู้ประโยชน์ พบว่า ปริมาณการเปิดรับไม่มีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้ แต่การรับรู้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้ และจากการศึกษาผลรวมกันระหว่างปริมาณการเปิดรับกับการรับรู้ประโยชน์ พบว่า 2 ตัวแปรนี้ไม่มีผลร่วมกัน

สมมติฐานที่ 4 : การรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว และด้านการมีส่วนร่วมในสังคมกับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ทั้งนี้ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายได้ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีในกรุงเทพมหานคร

รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีนับเป็นรายการที่ให้สาระความรู้อันเป็นประโยชน์ รายการหนึ่งที่กลุ่มผู้ชมสตรีให้ความสนใจติดตามชมไม่น้อยไปกว่ารายการประเภทอื่น ๆ ที่นำเสนออยู่ในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นความบันเทิงเป็นหลัก เช่น ละคร เกมโชว์ รายการเพลง-มิวสิควิดีโอ เป็นต้น ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มผู้ชมสตรีส่วนใหญ่ชอบดูรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีโดยมีเหตุผลคือ เพื่อรับรู้ประโยชน์ในเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อความสนุกสนาน เป็นหลักใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยต่าง ๆ ที่ชี้ให้เห็นว่า การเปิดรับสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นการอ่านหนังสือพิมพ์ การรับฟังวิทยุ และการชมรายการโทรทัศน์ของแต่ละบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับเหตุผล 4 ประการ คือ (ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ, 2531)

- 1) ความต้องการสารสนเทศ
- 2) ความต้องการสร้างความมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล
- 3) ความต้องการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
- 4) ความต้องการความบันเทิง

นอกจากนี้ Choi และ Becker (1987) ยังศึกษาพบว่า แรงจูงใจที่แตกต่างกันนำไปสู่พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนที่แตกต่างกัน แรงจูงใจดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ แรงจูงใจเพื่อแสวงหาข่าวสาร แรงจูงใจเพื่อแสวงหาความเพลิดเพลิน และแรงจูงใจเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง Choi และ Becker ใช้คำว่าแรงจูงใจในความหมายของความพึงพอใจ

ที่คนเราแสวงหา โดยอธิบายว่า แรงจูงใจเป็นแนวคิดรวบยอดหรือแนวคิดโดยสรุปที่ครอบคลุม ทั้งการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ

ผลของการเปิดรับสื่อสารมวลชนในแนวทฤษฎีนี้จึงขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจที่มาจากปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ใช้สื่อที่มีต่อข่าวสารต่าง ๆ ที่ส่งผ่านมาทางสื่อมวลชน ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีความต้องการในการใช้ข่าวสารสนองความพึงพอใจด้วยเหตุผลที่ต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จึงมีรายการประเภทต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งนี้ก็เพื่อตอบสนองความต้องการ ความพึงพอใจของผู้ชมแต่ละคน รวมถึงรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีก็มีเนื้อหาที่หลากหลายด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้พบว่าเนื้อหาที่สตรีชอบดูมากที่สุด คือ รายการเกี่ยวกับแฟชั่น ความงาม การบ้านการเรือน ทำอาหาร และการสนทนา ถกปัญหาต่าง ๆ ในสังคมและชีวิตประจำวัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิตา ซูโต และคณะ, อูมาพร กุหลาบ (2525) และเยาวภา เจริญศิลป์ (2530) ที่ศึกษาพบว่านิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีมีเนื้อหาสาระหลายประเภท เป็นเรื่องที่คนส่วนใหญ่สนใจ นอกจากนี้ยังได้รับความบันเทิงแล้วยังได้สอดแทรกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านอีกด้วย เช่น การแนะนำด้านความงาม แฟชั่นสตรี ผ้าและการตัดเย็บ การประกอบอาหาร จิตวิทยาสำหรับสตรีในการดำรงชีวิต ตอบปัญหาทางเพศ การปฏิบัติตนในฐานะแม่ ฯลฯ

ดังนั้นผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีจึงควรจะได้มีการนำเสนอรายการประเภทต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชมสตรี เช่น รายการเกี่ยวกับความสวย ความงาม แฟชั่น ทั้งนี้เพราะ ผู้หญิงเราทุกคนรักสวยรักงามอยู่แล้ว การดูรายการประเภทนี้ก็จะช่วยให้ได้รับความรู้เฉพาะตัวสตรีซึ่งสตรีสามารถนำเอาความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับตัวเองในด้านการเสริมสร้างบุคลิกภาพ ความงาม และจะได้ทันสมัย ทันแฟชั่นด้วย หรือรายการเกี่ยวกับการบ้านการเรือน การทำอาหารก็เป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวสตรีที่ควรรู้ไว้เพื่อการเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดีด้วย

การที่กลุ่มผู้ชมสตรีนิยมดูรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีในช่วงเช้า (7.00-9.00 น.) มากที่สุด และใช้เวลาในการดูแต่ละครั้งประมาณ 15-30 นาที ทั้งนี้เป็นเพราะในตอนเช้าเป็นช่วงเวลาที่สตรีต้องตื่นขึ้นมาทำกิจวัตรประจำวันอยู่แล้ว เช่น ผู้ที่เป็นแม่บ้านก็มีหน้าที่ทำงานบ้าน เตรียมอาหารให้กับสมาชิกในบ้าน ส่วนสตรีบางคนก็เตรียมตัวไปเรียนหรือไปทำงานนอกบ้าน ซึ่งในขณะที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะเปิดโทรทัศน์ดูไปด้วย ถ้าในช่วงเวลานั้นมีการนำเสนอรายการสตรีพอดดีก็จะทำให้สตรีได้มีโอกาสดูรายการต่าง ๆ เหล่านี้ ตัวอย่างรายการที่นำเสนออยู่ในช่วงเช้า เช่น เมฆลูกรัก ผู้หญิงอยากรู้ สบายสไตล์มยุรา ครบเครื่องเรื่องผู้หญิง เป็นต้น และจากการที่วิถีการดำเนินชีวิตของสตรีได้เปลี่ยนแปลงไป สตรีต้องทำงานแข่งกับเวลาทั้งงานในบ้านและนอกบ้าน ดังนั้นเวลาที่ใช้ในการดูทีวีจึงมีน้อยมาก รวมถึงโอกาสที่จะมานั่งหน้าจอทีวีอยู่ตลอดเวลาที่เป็นไปได้ยาก จึงส่งผลให้สตรีต้องดูรายการไปด้วยและทำ

กิจกรรมอื่น ๆ ไปด้วย รวมถึงความสนใจก็จะลดน้อยลงโดยอาจจะไม่มีเวลาดูรายการตลอดจนจบทุกครั้ง ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแต่เพียงเคยติดตามและดูบ้างเป็นบางครั้งเท่านั้น ส่วนรายการสตรีอื่น ๆ นั้นถึงจะมีออกอากาศในช่วงบ่าย-เย็น แต่ก็ยังเป็นช่วงเวลาที่คุณส่วนใหญ่กำลังทำงาน หรือเรียนอยู่ หรือไม่ก็ยังคงอยู่บนท้องถนนยังไม่ถึงบ้าน จึงทำให้พลาดโอกาสในการชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีไป ดังที่ Bogart (1965) ได้กล่าวถึงตัวแปรสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ตารางเวลาของการทำงาน (Work Schedule) ที่อาจมีอิทธิพลในการเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ (Media Exposure) มากกว่าตัวแปรแรงจูงใจของบุคคล

ส่วนสถานีโทรทัศน์ที่กลุ่มผู้ชมสตรีส่วนใหญ่เลือกเปิดรับชมรายการสตรีมากที่สุด คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ทั้งนี้เนื่องจากทางสถานีมีระบบสัญญาณถ่ายทอดที่ดี ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทำให้เครื่องรับที่บ้านมีสัญญาณภาพและเสียงชัดเจนดีมาก ไม่มีคลื่นแทรกหรือรบกวน ผู้ชมส่วนใหญ่จึงนิยมดูรายการทางสถานีช่อง 7 มากกว่า ทั้งที่บางครั้งรายการของสถานีอื่นอาจจะดีกว่า และมีรายการสำหรับสตรีมากกว่า แต่เนื่องจากปัญหาสัญญาณไม่ดี เครื่องรับของผู้ชมที่บ้านรับไม่ได้จึงทำให้ไม่สามารถดูรายการทางสถานีนั้นได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ก็สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีที่สตรีชอบดูมากที่สุด นั่นคือ รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง ซึ่งก็ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ด้วยเช่นเดียวกัน

2. การรับรู้ประโยชน์จากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

จากผลการวิจัยในด้านการรับรู้ประโยชน์จากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้งด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม พบว่ากลุ่มผู้ชมสตรีส่วนใหญ่มีการรับรู้ประโยชน์ที่ได้จากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ชมสตรีสามารถรับรู้ประโยชน์ต่าง ๆ ที่ทางผู้ผลิตรายการสำหรับสตรีได้นำเสนอต่อกลุ่มเป้าหมายได้ค่อนข้างดีทีเดียว ซึ่งเท่ากับเป็นการย้ำให้เห็นว่า ปัจจุบันข่าวสาร สาระ ความรู้ต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของสตรี ทั้งนี้เพราะข่าวสาร สาระ ความรู้ ข้อมูล และประสบการณ์ต่าง ๆ มีส่วนช่วยให้สตรีมีการตัดสินใจในเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังสามารถช่วยเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของสตรีได้อีกด้วย เพราะข่าวสารต่าง ๆ ทำให้บุคคลมีสายตากว้างไกลขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและเป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ (Atkin, 1973)

ส่วนการที่สตรีมีการรับรู้ประโยชน์แตกต่างกัน โดยมีการรับรู้ประโยชน์ด้านชีวิตและครอบครัวมากกว่าด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ทั้งนี้พบว่า โดยทั่วไปการรับรู้ (Perception) ของคนเราจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความคาด

หวัง และแรงจูงใจของแต่ละคน ดังนั้น การรับรู้หรือความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ของคนเราจึงเป็นการเลือกที่จะรับรู้ (Selective Perception) ตามความสนใจและประสบการณ์ของตนเอง (Wakefield, 1976) โดยในการวิจัยครั้งนี้พบว่า สตรีจะคำนึงถึงชีวิตครอบครัวเป็นหลัก อยากมีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น มีความสุข เมื่อแต่งงานแล้วก็ต้องการปฏิบัติตนเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี ยิ่งถ้ามีลูกก็จะยิ่งคิดถึงลูกมากขึ้น อยากเลี้ยงดู เอาใจใส่เขาให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นเมื่อสตรีได้ดูรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีแล้วจึงสนใจที่จะรับรู้ประโยชน์ในเรื่องเหล่านี้เป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับการบ้านการเรือน ชีวิตการครองเรือน หรือการเลี้ยงดูอบรมบุตร ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตครอบครัว การครองเรือนที่ดี ยิ่งถ้าได้มีโอกาสดูบ่อยใช้เวลา และสนใจมาก เขาก็จะยิ่งรับรู้ประโยชน์ในเรื่องนั้นมากตามไปด้วย

Gibson (1976) กล่าวว่า การรับรู้ตามหลักการกระบวนการพบข่าวสารนั้นมีอิทธิพลมาก เพราะการรับรู้มีใช่เป็นเพียงการตอบสนองที่มีต่อสิ่งเร้าเท่านั้น บุคคลจะรับรู้ข่าวสารได้ดั้นด้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมด้วย การเลือกใช้ข่าวสารของบุคคลจะอยู่ที่การสำรวจอย่างจริงจังของบุคคลโดยการพยายามแยกส่วนที่คงที่ออกจากส่วนที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และหากจะพิจารณาถึงกระบวนการที่จะทำให้เกิดการรับรู้กับลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แล้วจะพบว่า การรับรู้และลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีส่วนที่สอดคล้องกันเป็นอันมาก ซึ่ง Knowles (1978) ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้ใหญ่จะเกิดการเรียนรู้ก็ต่อเมื่อเขามีความสนใจในสิ่งที่เขาต้องการรู้ โดยเป้าหมายของการเรียนรู้ คือ ต้องการนำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตของเขา ลักษณะการเรียนรู้ของเขาจึงมุ่งสนใจต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเขา นอกจากนี้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ คือ การวิเคราะห์ประสบการณ์ของเขาเอง ผู้ใหญ่มีความต้องการเป็นผู้นำตนเอง เมื่อมีอายุสูงขึ้น ผู้ใหญ่จะมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพิ่มตามไปด้วย

ทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่สนับสนุนให้ผู้ใหญ่มีโอกาสที่จะรับรู้ในสิ่งที่เขาสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เช่น การพัฒนาอาชีพ การทำงาน หรือความรู้ที่เขานำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทันที เช่น ความรู้เกี่ยวกับการบ้านการเรือน การครองเรือน การเลี้ยงดูบุตร การแต่งงาน การเลือกคู่ครอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Morstain และ Smart (อ้างในสมบุญ ศาลยาชีวิน, 2526) ซึ่งได้ทำการศึกษาแรงจูงใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ในแคนาดา พบว่า ผู้ใหญ่จะสนใจเรียนรู้นั้นเนื่องมาจากพวกเขาสนใจเป้าหมายในชีวิต คือ เพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะ เพื่อการสังคม เพื่อแสวงหากิจกรรมใหม่ ๆ และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ตนเอง จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้ใหญ่ต้องการเรียนรู้และเลือกที่จะรับรู้เรื่องที่ตนเองสนใจและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในด้าน 1) เพื่อปรับตัว ปรับอาชีพให้ทันต่อความเจริญเปลี่ยนแปลงของสังคม 2) ให้ตระหนักในตนเอง 3) เพื่อการพัฒนาทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สมบุญ ศาลยาชีวิน, 2526)

3. การนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี

การที่กลุ่มผู้ชมสตรีมีการนำประโยชน์ที่ได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในด้านต่าง ๆ ไม่เท่ากัน โดยพบว่า สตรีมีการนำไปใช้ในด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรีมากกว่าด้านชีวิตและครอบครัว และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากรายการต่าง ๆ นั้น สตรีสามารถนำเอามาใช้กับตัวเองได้ทันที เช่น เกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม ซึ่งมักจะเป็นประเด็นหลักที่แทบทุกรายการจะต้องมีการนำเสนอทุกครั้ง ซึ่งสตรีทุกคนก็สนใจเพราะสตรีรักสวยรักงามกันเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงเท่ากับเป็นการตอบสนองความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และพึงพอใจที่ให้ความสำคัญที่ตัวผู้รับสาร (Audience) มากกว่าตัวข่าวสาร (Message) โดย Katz (1974) กล่าวไว้ว่า แนวคิดเรื่องการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจเริ่มต้นที่ผู้บริโภคสื่อ (Media Consumer) แทนที่จะเป็นข่าวสารของสื่อ (Media Message) และศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของคนจากประสบการณ์โดยตรงที่เขามีกับสื่อ แนวคิดนี้มองว่า ผู้รับสารมีบทบาทอย่างกระตือรือร้นในฐานะผู้กระทำ (Active) ในการที่จะใช้ประโยชน์จากเนื้อหาของสื่อมากกว่าที่จะเป็นผู้รับผลหรือเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) จากสื่อเพียงด้านเดียว เพราะฉะนั้นความสัมพันธ์ตามแนวคิดนี้จึงไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่มีทิศทางจากเนื้อหาข่าวสาร (Message) ไปสู่ผล (Effects) แต่เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่ว่าผู้รับสารนำสารไปใช้ประโยชน์และการใช้ประโยชน์นั้นเป็นตัวแปรแทรกในกระบวนการของผล

4. ความต้องการรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

จากการศึกษาพบว่า สตรีมีความต้องการรายการที่มีเนื้อหา เรื่องราวเกี่ยวกับความปลอดภัยมากที่สุดนั้น ทั้งนี้เนื่องจากสตรีมีการตื่นตัวเริ่มหันมาให้ความสนใจต่อความมั่นคงปลอดภัย สภาพความเป็นอยู่ของตนเองมากขึ้น เพราะมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต นอกจากนี้สังคมในปัจจุบันก็ไม่ค่อยจะมีความปลอดภัย มักมีอาชญากรรมที่เป็นอันตรายกับสตรีมากมาย ดังนั้น สตรีจึงมีความต้องการรายการประเภทนี้เพื่อจะได้นำสาระประโยชน์ที่ได้มาใช้เป็นอุทาหรณ์เตือนตัวเองและหาวิธีป้องกันตัวเองได้ ซึ่งความต้องการนี้ก็ได้อสอดคล้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานของ Maslow โดย Maslow ได้อธิบายว่า มนุษย์เรามีความต้องการขั้นพื้นฐาน 5 อย่าง คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย (Safety Need) ความต้องการความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Love & Belonging Need) ความต้องการมีเกียรติและศักดิ์ศรี (Esteem Need) และความต้องการพัฒนาตนเองไปสู่ระดับที่สมบูรณ์ที่สุด (Self-Actualization Need)

สำหรับรายการอื่น ๆ ได้แก่ รายการแฟชั่น ความงาม, รายการเกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ (เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ), รายการเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว สมาชิกในบ้าน, รายการเกี่ยวกับการประเพณีปฏิบัติตนเพื่อการมีมารยาท บุคลิกภาพที่ดีงาม, รายการเกี่ยวกับการบ้านการเรือน การทำอาหาร, รายการเกี่ยวกับการส่งเสริมคตินิยม จารีตประเพณี ตลอดจนแทรกคตินิยม ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์, รายการเกี่ยวกับสุขภาพสตรี, รายการเกี่ยวกับการทำงาน อาชีพ และรายการเกี่ยวกับบทบาทและสิทธิสตรี ทั้งหมดนี้นอกจากจะเกิดจากความต้องการขั้นพื้นฐานของ Maslow ด้วยแล้ว ยังเป็นเพราะมนุษย์เรามีความต้องการอยากเรียนรู้ (Needs for Cognition) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะแสวงหาระเบียบและความเข้าใจสภาวะแวดล้อมตนเอง ความต้องการที่จะรู้นี้เป็นแรงผลักดันที่มนุษย์เราเรียนรู้มาจากการอยู่ในสังคม

นอกจากนี้ยังพบว่า บุคคลมีความเชื่อ ค่านิยม ประสบการณ์ ความต้องการที่แตกต่างกันออกไป สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้บุคคลเกิดกระบวนการเลือกสรร เลือกรับรู้ข่าวสารต่างกัน โดยมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวสารตามความสนใจและความต้องการ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของตน ตามแนวทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ซึ่งผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกเปิดรับรายการที่สนองตอบความต้องการและให้ความพอใจแก่ตน และจากการศึกษาของ Kippax และ Murray (1980) ยังเน้นให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการเลือกใช้สื่ออย่างมีจุดมุ่งหมายและเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของสื่อที่มีต่อผู้ใช้ นอกจากนี้ในแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกเปิดรับสื่อมวลชน Atkin (1973) ได้สรุปว่า ในการเลือกรับข่าวสารใดจากสื่อมวลชน ถ้ารางวัลตอบแทน คือ การได้รับข่าวสาร หรือความบันเทิงที่ต้องการสูงกว่าการลงทุนลงแรง บุคคลย่อมแสวงหาข่าวสารนั้น แต่ถ้ารางวัลตอบแทนได้รับน้อยกว่า บุคคลก็อาจจะเฉยเมยต่อข่าวสารนั้น กล่าวคือ บุคคลจะเลือกรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์มีผลตอบแทน เช่น การได้รับข่าวสารหรือความบันเทิงที่ต้องการ และ Wright (1927) ยังได้สรุปว่า คนจะเลือกรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหาที่เขาคิดว่าน่าสนใจที่สุด ดังนั้นการที่สตรีมีความต้องการชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีประเภทต่าง ๆ จึงขึ้นอยู่กับความสนใจ ความพึงพอใจ ประโยชน์ของข่าวสาร และการนำสิ่งที่ได้รับจากการชมรายการไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองด้วย

5. ความคิดเห็นที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีในปัจจุบัน

จากการวิจัยพบว่า สตรีส่วนใหญ่มีความต้องการให้รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีการปรับปรุงในเรื่องของวัน-เวลาที่ออกอากาศมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะช่วงเวลาของการนำเสนอในปัจจุบันนั้นไม่เหมาะสม โดยจะสังเกตเห็นได้ว่า รายการสตรีส่วนใหญ่มักนำเสนอในช่วงเช้า เวลา 7.00-9.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่สตรีบางคนก็ยังไม่ตื่น หรือไม่จำเป็นต้องไปเรียน/ทำงาน ทำให้ไม่มีเวลาดูรายการต่าง ๆ เหล่านี้ทั้งที่เป็นรายการที่สตรีส่วนใหญ่ชอบและอยากจะทำด้วย

(จากผลการวิจัย) ดังนั้นจึงมีเพียงสตรีที่มีเวลาว่างจริง ๆ หรืออยู่กับบ้านเท่านั้นที่จะได้มีโอกาสดูรายการเป็นประจำ ส่วนรายการที่ออกอากาศตอนกลางวัน-บ่าย-เย็น ก็เป็นช่วงที่สตรียังทำงานอยู่หรือไม่ก็ยังไม่ถึงบ้าน ทำให้สตรีต้องพลาดโอกาสในการดูรายการอีก ดังนั้นพวกเขาจึงมีความต้องการให้มีการย้ายเวลามาอยู่ในช่วงหลังเลิกเรียน/ทำงาน หรือหลังข่าวละคร และในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ด้วย เพราะจะมีโอกาสได้รับชมรายการมากกว่า รวมทั้งควรเพิ่มวันเวลาออกอากาศให้มากกว่าเดิม ซึ่งถ้าหากทางผู้ผลิตรายการสามารถปรับปรุงเรื่องเวลาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชมได้ก็จะส่งผลให้รายการมีจำนวนผู้ชมมากขึ้น และสตรีก็จะได้รับรู้ประโยชน์และนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองได้มากด้วย ทั้งนี้รวมถึงการปรับปรุงด้านพิธีกร ในเรื่องความรู้ บุคลิกภาพ การพูดให้ชัดเจน ถูกต้อง ด้านเนื้อหาสาระ ควรให้สาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ระเทืองปัญญามากกว่านี้ ไม่ควรเน้นแฟชั่นความงามมากเกินไป และปรับปรุงด้านเทคนิคการจัดและรูปแบบการดำเนินรายการที่เหมาะสมด้วย

สมมติฐานที่ 1 : สตรีที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมกา เปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีต่างกัน

จากการศึกษาลักษณะทางประชากรของสตรีในกรุงเทพฯ กับการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี ผลการวิจัยพบว่า สตรีที่มีอายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ต่างกัน จะมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences Theory) ของ Rokeach และ Defleur (1976) ที่ว่าบุคคลจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของบุคลิกภาพ ทัศนคติ สติปัญญา ความรู้ และความสนใจ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสถานภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งโครงสร้างต่าง ๆ เหล่านี้จะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมของการรับรู้หรือการเรียนรู้ของมนุษย์ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการรับข่าวสารที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดด้านประชากรศาสตร์ที่เชื่อในความคิดที่ว่าคนที่มีคุณสมบัติทางประชากร (Demographic Characteristics) ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย พฤติกรรมที่แตกต่างกันยังรวมถึงการเลือกใช้สื่อ หรือการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ตามความต้องการของแต่ละคนที่อยู่ในแต่ละกลุ่ม ประชาชนย่อมมีกิจกรรม การดำเนินชีวิต ตลอดจนการใช้เวลาว่างที่แตกต่างกัน (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534)

นอกจากนี้ผลการวิจัยของ Schramm และ White (1972) ได้สรุปเอาไว้ว่า การเปิดรับข่าวสารมีแนวโน้มที่แตกต่างกันออกไปตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นต้น ดังนั้นจึงสามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีได้ดังนี้

- ความแตกต่างของอายุ ผลการวิจัยพบว่า สตรีที่มีอายุแตกต่างกันมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีต่างกัน โดยสตรีที่มีอายุ 31-40 ปี จะเปิดรับชมรายการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรและรายการทำอาหารมากกว่ากลุ่มผู้ชมสตรีที่มีอายุ 16-20 ปี และ 21-30 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะสตรีที่มีอายุ 16-20 ปีนั้นยังถือว่าอายุน้อย และส่วนใหญ่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ยังไม่ได้ทำงาน หรือเริ่มต้นชีวิตครอบครัวโดยการเป็นแม่บ้านแม่เรือนเหมือนสตรีที่มีอายุ 31-40 ปี ซึ่งส่วนใหญ่มักเริ่มแต่งงาน มีครอบครัวแล้ว ดังนั้นรูปแบบของการเปิดรับสื่อของบุคคล 2 วัยนี้จึงค่อนข้างแตกต่างกัน อีกทั้งลักษณะการใช้สื่อมวลชนของเด็กและวัยรุ่น เด็กจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิง เช่น รายการบันเทิง การ์ตูน และเพลงสมัยใหม่ เด็กวัยรุ่นมักนิยมฟังเพลงตามสมัยนิยมมากกว่าดูทีวี สำหรับผู้ใหญ่ นั้นมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหนัก ๆ มากกว่าเพื่อความบันเทิง รวมทั้งคนที่มีอายุมากมักจะดูรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการศึกษา ข่าว และข่าวสารด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lee และ Brownly (อ้างในวัชรียา อานามวัฒน์, 2529) ที่ได้ศึกษาถึงการดูโทรทัศน์เพื่อการใช้และการตอบสนองซึ่งพบว่า ผู้ใหญ่ดูโทรทัศน์เพื่อการเรียนรู้และเพื่อให้ได้ข่าวสารมากขึ้นมากกว่าเหตุผลอื่น ๆ วัยรุ่นและวัยเด็กดูโทรทัศน์เพื่อความตื่นเต้นและเพราะไม่มีอะไรจะทำมากกว่าเหตุผลอื่น กล่าวคือ ในวัยที่ต่างกัน เหตุผลสำคัญในการดูโทรทัศน์ของแต่ละวัยก็แตกต่างกัน หรือให้ความสำคัญไม่เท่ากัน

- ความแตกต่างของอาชีพ พบว่า สตรีที่มีอาชีพต่างกันมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีต่างกัน โดยกลุ่มอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ แม่บ้าน และผู้ที่มีอาชีพกิจการส่วนตัว ค่าขาย จะเปิดชมรายการสตรีมากกว่ากลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา และพนักงานบริษัท ซึ่งรายการแต่ละรายการที่ดูก็จะแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มอาชีพด้วย โดยแม่บ้านก็จะชอบดูรายการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร ทำอาหาร สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า การที่สตรีมีอาชีพต่างกัน ทำให้มีประสบการณ์ต่างกันไป การเปิดรับสื่อจึงแตกต่างกันไปตามความจำเป็นและโอกาสในการใช้สื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริชัย ศิริภายะ (2525), สุภารักษ์ จุตระกุล (2537) และไพลิน ศศิธนากรแก้ว (2537) ต่างก็ศึกษาพบว่า ประชากรที่มีอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

- ความแตกต่างของการศึกษา พบว่า สตรีที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีต่างกัน โดยผู้ที่มีการศึกษาน้อยจะดูรายการสตรีมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง ในกรณีนี้สันนิษฐานว่าอาจมีตัวแปรอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือ อาชีพ เพราะผู้มีการศึกษาน้อยมักมีอาชีพต่อยกว่าผู้มีการศึกษาสูงกว่า อีกทั้งยังมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ไม่สูงด้วย จึงทำให้มีเวลาว่างในการดูโทรทัศน์มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sears และ Freeman (1967) ที่พบว่ากลุ่มตัวแปรทางด้านบุคคลที่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนที่ดีที่สุด คือ ระดับการศึกษาและระดับชั้นทางสังคม (ใช้อาชีพเป็นเครื่องชี้ได้) นอกจากนั้น Robinson ก็ยังพบว่า ระดับการศึกษาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อและ

ระดับความรู้ทางด้านข้อมูลข่าวสารของบุคคล โดยกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีการใช้สื่อและมีระดับความรู้ทางด้านนี้ของตนให้มากขึ้นโดยการใช้สื่อมวลชน

- ความแตกต่างของรายได้ พบว่า สตรีที่มีรายได้แตกต่างกันมีการเปิดรับรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีต่างกัน โดยสตรีที่มีรายได้สูงจะเปิดรับรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า ซึ่งตามปกติการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคคลโดยอาศัยตัวแปรรายได้นั้นมักจะดูไปพร้อมกับระดับการศึกษา ผู้ที่มีฐานะดี การศึกษาสูงก็จะเปิดรับข่าวสารที่เป็นเนื้อหาสาระมากกว่าความบันเทิง ซึ่งตรงกับการศึกษาของ McNelly และคณะ (1968) ที่ว่าคนที่มีฐานะดีและมีการศึกษาสูง เป็นกลุ่มคนที่ได้รับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระจากสื่อมวลชนมากที่สุด และการศึกษาของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ และสุพัตรา เพชรมณี (2526) พบว่า รายการที่ประชาชนในกทม.ชอบดูนั้น กลุ่มคนที่มีรายได้สูงกว่าจะมีอัตราร้อยละที่ดูรายการข่าวสารคดีมากกว่ากลุ่มรายได้ต่ำซึ่งจะชอบดูรายการบันเทิง

- ความแตกต่างด้านสถานภาพสมรส พบว่า สตรีที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน เปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีต่างกัน กล่าวคือ สตรีที่แต่งงานแล้วจะเปิดรับชมรายการมากกว่ากลุ่มสตรีที่เป็นโสด ทั้งนี้เนื่องจากค่านิยมของครอบครัวไทยมักนิยมให้สตรีที่แต่งงานแล้วอยู่บ้าน ดูแลบ้าน ทำอาหารและเลี้ยงดูลูกมากกว่า ทำให้เวลาซึ่งอยู่ในบ้านส่วนหนึ่งได้ถูกทำให้หมดไปหรือฆ่าเวลาไปกับการเปิดรับชมโทรทัศน์ สตรีที่แต่งงานแล้วจึงมีโอกาสดูโทรทัศน์มากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า รายการต่าง ๆ ที่สตรีกลุ่มนี้ดูก็จะเป็นรายการที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับตนเองเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น รายการเลี้ยงดูบุตร ทำอาหาร แพชั่น ความงาม เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปคือ คุณลักษณะประชากรและสังคมของผู้ชมสตรี ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส เป็นตัวแปรอีกกลุ่มหนึ่งทางด้านผู้รับสารที่มีการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีของคนเรา ทั้งนี้ Berelson และ Steiner (1964) กล่าวว่า คนเรามีแนวโน้มที่จะดูและฟังการสื่อสารที่สอดคล้องกับกรอบอ้างอิงทางความคิดของเขา กรอบอ้างอิงทางความคิดนี้หมายถึงถึง บทบาททางเพศ การศึกษา ความสนใจ และความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ สถานภาพทางสังคมและอื่น ๆ ที่เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญของบุคคล กรอบอ้างอิงทางความคิดเหล่านี้ทำให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องของความรู้ ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการสื่อสารของคนตามแนวความคิดในเรื่องของการเลือกเปิดรับข่าวสาร (Selective Exposure)

- สมมติฐานที่ 2 : การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ
- สมมติฐานที่ 3 : การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองในสตรี

จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีกับการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้ นั้น พบว่า ปริมาณการเปิดรับชมแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้ กล่าวคือ สตรีที่เปิดรับชมรายการมากก็ไม่ได้หมายความว่าเขาจะรับรู้ประโยชน์มากหรือมีการนำไปใช้มากด้วย แต่การรับรู้ประโยชน์ต่างหากที่มีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้ โดยพบว่า สตรีที่มีการรับรู้ประโยชน์ต่างกันมีการนำไปใช้ต่างกัน สตรีที่มีการรับรู้ประโยชน์น้อยจะมีการนำไปใช้น้อย ส่วนสตรีที่มีการรับรู้ประโยชน์มากมีการนำไปใช้มากด้วย

Schramm (1973) ได้กล่าวถึงการเลือกรับสารของผู้รับสารว่า ต้องมีการประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสารโดยผู้รับสารแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่แม่บ้านเลือกดูรายการสตรีเกี่ยวกับการบ้านการเรือน การเลี้ยงดูบุตร หรือการทำอาหาร ก็เพราะรู้ว่ารายการต่าง ๆ เหล่านี้นำเสนอเนื้อหาสาระ ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ตนโดยตรงมากกว่ารายการอื่น โดยประโยชน์ที่ได้รับนั้นยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของตนและใช้กับคนในครอบครัวได้มากอีกด้วย

ในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่า มีการไหลบ่าของข่าวสารอย่างมากมาจากสื่อมวลชนเข้าสู่สังคม บุคคลสามารถได้รับข่าวสารเหล่านั้นหากเขาต้องการและผลลัพธ์ที่ตามมาจากการใช้สื่อมวลชนย่อมก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้เกี่ยวกับข่าวสาร รวมทั้งมีการนำข่าวสารนั้นไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น ยิ่งรู้มากก็จะยิ่งนำไปใช้มาก โดยเฉพาะถ้าเป็นการใช้สื่อมวลชนแบบเจาะจง เช่น การดูรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสตรีซึ่งเป็นการดูที่ชี้เฉพาะหรือระบุถึงตัวเนื้อหาข่าวสาร ดังนั้นจึงสามารถทำให้สตรีได้รับสาระ ความรู้ต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของสตรีได้โดยตรง

สมมติฐานที่ 4 : การรับรู้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีที่มีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์

จากผลการศึกษาพบว่า สตรีที่เปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีการรับรู้ประโยชน์ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม และในขณะเดียวกันก็มีการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี ด้านชีวิตและครอบครัว และด้านการมีส่วนร่วมในสังคมด้วยเช่นเดียวกัน โดยสตรีที่มีการรับรู้ประโยชน์ในด้านใดมากก็จะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านนั้นมากด้วย ทั้งนี้เนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นสังคมข่าวสาร เทคโนโลยีทางการสื่อสารมีพัฒนาการเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและกิจกรรมในสังคมมีการแข่งขันสูงในเกือบทุกแขนง ทำให้สตรีส่วนใหญ่ล้วนมีความต้องการข่าวสารเพื่อรับรู้เรื่องราว สารประโยชน์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อประโยชน์อื่น ๆ ที่คาดว่าจะนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของตรีรัตน์ นิลรัตน์ (2536) ซึ่งศึกษาการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มนักศึกษา ก็พบว่า ความแตกต่างทางด้านประชากรทำให้กลุ่มเป้าหมายมีมุมมองในการรับรู้ประโยชน์และนำไปใช้พัฒนาดตนเองในรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ชูศักดิ์ รongสวัสดิ์ (2537) ก็ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบเนื้อหาของรายการมองต่างมุมกับทัศนคติ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการ ซึ่งก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมชมรายการจะมีพฤติกรรมเจาะจงในการแสวงหาข่าวสารและการใช้สื่อตามความพอใจและความต้องการ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการในการรับรู้เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวของข่าวสารต่าง ๆ รวมทั้งต้องการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ในการเสริมความคิดและตัดสินใจในข้อมูลข่าวสารที่สนใจนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ชมสตรีมีความต้องการให้รายการสตรีมีการปรับปรุงในเรื่องของเวลามากที่สุด โดยต้องการให้มีการย้ายเวลาจากช่วงเช้ามาเป็นช่วงเย็นหลังเลิกเรียน/ทำงาน หรือช่วงกลางคืนหลังข่าวหรือละคร หรือในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ พร้อมทั้งเพิ่มวัน-เวลาออกอากาศให้มากกว่าเดิมด้วย ดังนั้นผู้ผลิตรายการจึงควรคำนึงถึงช่วงเวลาในการเสนอรายการให้สอดคล้องกับเวลาที่ผู้ชมสะดวกจะชม ทั้งนี้เพราะช่วงเวลาที่นำเสนอในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่มักจะเป็นช่วงเช้าและบ่าย ซึ่งเป็นเวลาที่สตรีส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงาน บ้าง เรียนหนังสือบ้าง หรือไม่กี่ยังไม่กลับจากที่ทำงาน/โรงเรียน ทำให้พวกเขาพลาดโอกาสที่จะดูรายการสำหรับสตรีเหล่านี้ทั้งที่มีความต้องการและอยากดูมากด้วย ซึ่งถ้าผู้จัดทำรายการได้มีการปรับปรุงและนำเสนอรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชมก็จะทำให้รายการต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นมา มีผู้ชมมากขึ้น เนื้อหาสาระ ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ก็จะได้ถูกถ่าย

ทอดให้กับกลุ่มผู้ชมสตรีได้อย่างทั่วถึง สตรีก็ได้รับรู้ประโยชน์และมีการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของตนเองได้อย่างคุ้มค่า

2. รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีเป็นรายการที่สตรีให้ความสนใจและติดตามชมกันมากพอสมควร โดยส่วนใหญ่ดูเพื่อรับรู้ประโยชน์ในเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งการรับรู้ประโยชน์นี้ยังมีผลต่อการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ด้วย ดังนั้นผู้ผลิตรายการจึงควรจะได้คำนึงถึงประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้ชมจะได้รับรวมถึงการนำไปใช้เป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจทำได้โดยการสำรวจความคิดเห็นของสตรีอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านเนื้อหาของรายการ สารระ ความรู้ประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้ ทั้งนี้เพื่อที่ผู้ผลิตรายการจะได้นำไปปรับปรุงและคัดเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชมให้ได้มากที่สุด เพื่อที่สตรีจะได้รับความรู้และนำเอาประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากรายการไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเต็มที่

3. จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันทำให้มีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีแตกต่างกัน ดังนั้นการนำเสนอรายการสำหรับสตรีจึงควรคำนึงถึงกลุ่มผู้ชมสตรีด้วย ทั้งนี้เพื่อให้รายการต่าง ๆ ที่จัดทำสามารถเข้าถึงผู้ชมที่มีความต้องการหลากหลายกันไปได้อย่างเต็มที่ ตัวอย่างเช่น กลุ่มผู้ชมสตรีที่เป็นแม่บ้านมักจะมีความต้องการดูรายการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร การบ้านการเรือน ทำอาหารมากกว่ากลุ่มผู้ชมสตรีที่เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา เพราะมันเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันอยู่แล้ว ดังนั้นถ้าจะทำการรายการให้กลุ่มแม่บ้านดูก็ควรจะต้องนำเสนอรายการประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อที่เขาจะสามารถนำไปประยุกต์และพัฒนาการงานให้ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับความจำเป็นในการนำไปใช้ในงาน ในชีวิตประจำวัน

4. ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาสาระ การนำเสนอรูปแบบให้หลากหลายมากขึ้น โดยอย่าเน้นรายการเกี่ยวกับแฟชั่นความงามมากเกินไป ควรมีสาระ ความรู้ที่เป็นประโยชน์ ประเทืองปัญญาสตรีให้มากกว่านี้ เช่น การให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในรายการ อาจเป็นการสนทนา ถกปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ในชีวิต ให้สตรีได้มีส่วนร่วมรับรู้และแก้ไข ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มบทบาทของสตรีให้ดูดีมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น สำหรับด้านพิธีกรก็ควรจะได้มีการปรับปรุงตามผลการสำรวจความคิดเห็นของสตรีที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการใช้ภาษา การพูดที่ชัดเจน บุคลิกภาพ การแต่งกายและความรู้ของผู้ดำเนินรายการ ส่วนเทคนิคการจัดและรูปแบบการดำเนินรายการก็ควรจะมีการปรับปรุงให้เป็นระบบสากล ดูดี ทันสมัย ชวนให้สนใจและติดตามมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ชมสตรีในเขตกทม.เท่านั้น ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้เพื่อการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของสตรีกับกลุ่มผู้ชมสตรีในเขตปริมณฑล ภูมิภาคหรือจังหวัดอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ทราบถึงความคิดเห็นของสตรีในแต่ละท้องถิ่นซึ่งอาจมีความหลากหลาย อันจะเป็นประโยชน์และแนวทางในการนำไปปรับปรุงรายการให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ชมสตรีในแต่ละท้องถิ่นด้วย

2. ควรมีการศึกษาในประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น บทบาทของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีในการให้ความรู้เพื่อพัฒนาสตรี, สำรวจความคิดเห็นของผู้ชมรายการสตรี ทัศนคติแรงจูงใจที่จะได้รับข่าวสารกับความนิยมดูรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี หรือศึกษาการรับรู้ประโยชน์และการนำไปใช้กับรายการอื่น ๆ เช่น รายการสำหรับวัยรุ่น รายการสำหรับเด็ก รายการกีฬา รายการทอล์กโชว์วาไรตี้ เป็นต้น ซึ่งจะได้นำเอาข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการปรับปรุงรายการโทรทัศน์ให้มีคุณค่า มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ชมอย่างแท้จริง

3. ควรมีการศึกษาวិเคราะห์ในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี โดยอาจศึกษาวิเคราะห์ด้านเนื้อหาของรายการแต่ละรายการว่ามีบทบาทหรือมีประโยชน์ต่อความรู้เพื่อการพัฒนาสตรีอย่างไร มากน้อยเพียงใด อาจเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ผลิตรายการประเภทนี้โดยเฉพาะรวมถึงผู้ชมรายการสตรีเป็นประจำด้วย